

6 / 1999
Marraskuu

MISSAKIT RY

Jäsentiedote

?????

Toimittaja:
Samuli Koiso-Kanttila

Ulkoasu ja taitto:
Tomi Timperi

Jäsentiedote 6/99

Tässä numerossa:

	sivu
Pääkirjoitus	3
Pienet ilmoitukset	4
Paljasta sisäinen Tabermannisi 9ELÄMÄÄ	
Naisiin kohdistuva väkivalta	5
EU:n asiantuntijakokous Jyväskylässä	
Miesten retriitti	7
Kokemuksia ja ajatuksia Karjalohjalla järjestetystä hiljaisuuden viikonlopusta	
Valtaa ja rahaa	9
Tiivistelmä Christopher Wegeliuksen luennosta Miesfoorumin tilaisuudessa	
Mies ja masennus	12
Kirjoitus professori J.P. Roosin ja tutkija Tommi Hoikkalan alustamasta Miesfoorumin tilaisuudesta	
Miessakkien valtuustovaalit	takasivu

MIESSAKIT RY

Toimisto

Annankatu 16 B 28
00120 Helsinki
Puh. 09-612 6620
Faksi 09-6126 6210
miessakit@miessakit.fi
www.miessakit.fi

Toiminnanjohtaja
Timo Brunila

Toimistonhoitaja
Tomi Timperi

Lyömätön Linja Toimipisteiden yhteystiedot

HELSINKI

Annankatu 16 B 28
00120 Helsinki
Puh. 09-7002 8870

Työntekijät

Pekka Jolkkonen
Pekka Virtanen
Pertti Andersson

TAMPERE

Otavalankatu 12 A-B
33100 Tampere
Puh. 03-3141 8514

Työntekijä

Jukka Saarni

JOENSUU

Perhekeskus Lähtelä
Lähteläntie 2 A
80100 Joensuu
Puh. 050 524 7518

Työntekijä

Onni Voutilainen

SAVONLINNA

Turvakoti Kotilo ry
Neitsytkatu 1
57100 Savonlinna
Puh. 015-514 277

Työntekijät

Mikko Temisevä
Ari Tanninen

MIKKELI

Koivikon Koulu / Husso

Koivikontie 8
50100 Mikkeli
Puh. 015-177 109
Työntekijät
Veli-Matti Husso
Leevi Piispa

Kohti moni-ilmeistä miesliikettä

Vuoden 2000 tammikuussa pidettävä valtuuston vaali pakottaa pohtimaan mitä varten valtuusto on ja keitä sinne valitaan? Näen valtuuston laajana valtakunnallisena miesten esilletulo mahdollisuutena. Miehinen toiminta kattaa koko yhteiskunnan, miksei sitten Miessakkien valtuustokin?

Miessakkitoiminta ei ole ainoastaan ryhmässä toimimista tai miesproblematiikkaa käsittelevien esitelmien kuuntelemista. Se on yhtä hyvin toiminnallisten ryhmien tai yksilöiden masinoimaa kansalaistoimintaa verkostoituneena muihin, jo olemassa olevien toimijoiden organisaatioihin.

Monet haasteet yhteiskunnassa odottavat haasteen vastaanottajaa. Koulukiusattujen, huumenuorten, asunnottomien, yksinhuoltajien ja monien muiden asiat vaativat esilläoloa ja uusia toimintamuotoja

edetäkseen. Miessakkien jäsenet voivat näissä asioissa toimiessaan tuoda esille miesten vastuunkannon merkitystä muutosprosessissa. Aikuisen vastuu on siirrettävä kasvottomalta yhteiskunnalta takaisin yksilötasolle ja ryhdyttävä toimiin.

Valtuustoon tulisikin valita niitä aktiivisia, miesliikkeessä ja muissa yhteiskunnallisissa asioissa toimivia miehiä, jotka rohkeasti ovat jo ottaneet haasteen vastaan. Etsi heidät – haasta heidät. Miehen ja yhteiskunnan muuttaminen on mahdollista.

Hallituksen puheenjohtaja

Miesfoorumi

Syksy 1999

Seuraavat tilaisuudet:

1.12.1999 klo 18-21

Mies menossa yli milleniumin

Fil.tr., psykologi *Pekka Sauri*

22.12.1999 klo 18-21

Maskuliinisuudet kulttuurituotteissa

Elokuva- ja TV-tieteen dos. *Veijo Hietala*
Syksyn miesfoorumin päättäjäiset
jouluglögin merkeissä

Tilaisuudet järjestetään
Miessakit ry:n toimitiloissa,
Annankatu 16 B 28, Helsinki.

Pääsymaksu 20 mk,
jäsenet ilmaiseksi.

Paljasta sisäinen Tabermannisi

- tai edes pieni Tervo!

????!

Viime numerossa julistettuun jäsentiedotenimikilpailuun on tullut hyviä ehdotuksia, mutta vielä uusia kaivattaisiin. Siksi uusimmekin viime viikon ilmoituksen kokonaisuudessaan. Yhden tai kahden nimen keksimiseen ei mene keneltäkään bussimatkaa pidempään, joten lähettäkäähän lisää ehdotuksia toimitukseen. Kenties juuri sinun versiosi komeilee isolla kannessa!

Kannen kysymysmerkit tarvitsevat sisällön eli Miessakkien jäsentiedote kaipaa

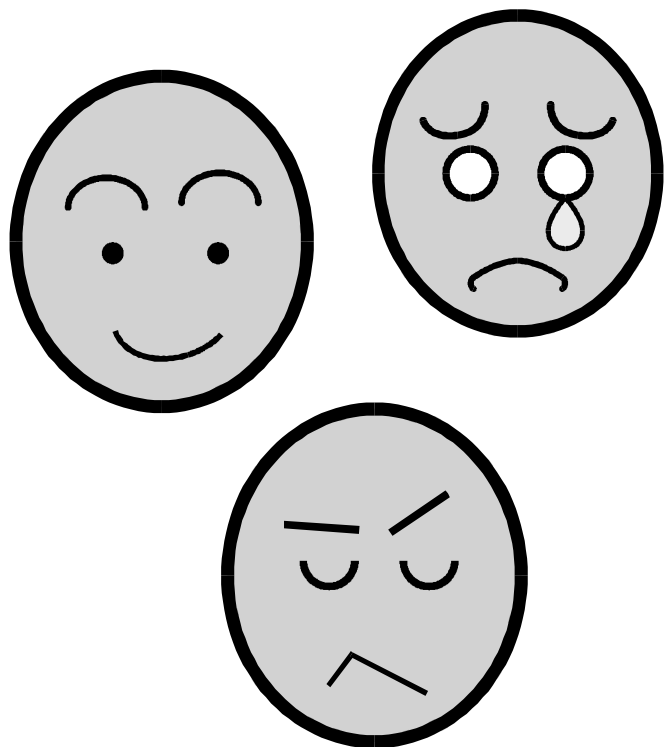
uutta ryhdikästä nimeä. Erilaisten nimiehdotusten keräämiseksi toimitus julistaakin täten nimikilpailun. Etsintäkuulutamme juuri sen sanan tai ne sanat, jotka muistetaan ja huomataan. Tiedotteen nimen tulisi olla selkeän yksinkertainen, mielellään muista jo olemassa olevista lehdistä ja lehdyköistä poikkeava, lyhyt, positiivinen, selkeä, miehekäs, mieleenpainuva, kuvaava, poikamainen, hauska..., kerro Sinä. Lähetä nimiehdotuksesi perusteluineen kirjeitse tai sähköpostitse Miessakkien toimistoon ja liitä mukaan omat yhteystietosi. Palkkioksi parhaan nimen keksijälle on luvassa ilmainen, vapaavalintainen viikonloppukurssi kevään kurssitarjonnasta. Sanakirjat ja murreilmaukset käyttöön ja vastaukset toimistolle **10.12.99** mennessä!

9ELÄMÄÄ

Asko Sahlmanin Ilpo Tiihosen runoista kokoama tunnin mittainen teatteriesitys **9ELÄMÄÄ** on Espoon Kulttuurikeskuksen **Cafe Louhessa** sunnuntaina **5.12.** alkaen **klo 15.00**. **9ELÄMÄÄ** kertoo miehistä, isistä ja pojista. Se on tarina voittajista, luusereista, jassonhakkaajista, rakastajista, filosofiista ja kaljankittaajista.

Palaute esityksestä on ollut hienoa. Tiihosen runot ovat puraisseet yhtä hyvin teatterin vakioyleisöä kuin murkuikäisiä lukiolaisiakin, ja miehet, eritoten miehet, ovat pitäneet. Mikseivät olisi? Miesnäyttelijä ja miesohjaaja tulkitsevat miesrunoilijan tunteja miehestä.

Lippuja saa Lippupalvelusta (á 50 mk).

Hallitus tiedottaa

Hallitus on kokouksessaan 16.11.1999 joutunut toteamaan taloudellisten näkymien vuodelle 2000 olevan monessa suhteessa epävarmempia kuin kuluneella toimintavuodella. Järjestönä joudumme hakemaan uusia miessakkitoiminnan ja muun vapaaehtoistoiminnan rahoitusmuotoja. Näissä epävarmoissa olosuhteissa hallitus ei voi jatkaa toiminnanjohtaja *Timo Brunilan* määräaikaista työsuhdetta, vaan se loppuu työsopimuksessa sovitulla tavalla 31.12.1999. Vaikka moni asia jää ilman vakituista vastuullista hoitajaa, hallitus luotta siihen, että kykenemme turvaamaan miessakkitoiminnan jatkumisen ja toimintaedellytysten säilymisen vähintään nykyisellä tasolla tulevanakin toimintavuonna.

Vaikka vuosi on vielä kesken, esitämme *Timo Brunilalle* kiitoksemme tähänastisesta toiminnasta ja tarmoa loppuvuodelle.

Vastaamme mielellämme asiaan liittyviin tiedusteluihin.

Juha Koiso-Kanttila

puheenjohtaja puh. 09-485 053

Jussi Särkelä

varapuheenjohtaja puh. 050 556 3802

Naisiin kohdistuva väkivalta

EU:n asiantuntijakokous Jyväskylässä 8 - 10.11.1999.

Kampanja naisiin kohdistuvaa perheväkivaltaa vastaan aloitettiin Englannin EU puheenjohtajakaudella 1998. Kampanjaa jatkettiin kokouksilla Wienissä ja Kölnissä Itävallan ja Saksan EU puheenjohtajakaupilla ja nyt Jyväskylässä Suomen puheenjohtajakaudella. Kokousten tavoitteena on valmistella suosituksia ja standardeja naisiin ja lapsiin kohdistuvan väkivallan estämiseksi ja sen heille aiheuttamien seuraamusten lievittämiseksi.

Miessakkien/Lyömättömän linjan edustaja oli kutsuttu osallistumaan kokoukseen, jossa käsiteltiin aihetta alustusluennoin ja työryhmissä. Työryhmät pohtivat naisiin kohdistuvaa perheväkivaltaa oikeudelliselta kannalta, perheväkivaltaa kokeneiden naisten suojakotien standardeja, perheitä kohtaan väkivaltaa käyttäneiden miesten hoito - ja auttamisohjelmia sekä kysymystä miten tutkia vaikeita ja hienotunteisuutta vaativia perheväkivaltaan liittyviä aiheita. Kokouksen ohessa tutustuttiin kriisikeskus Mobileen ja Jyväskylän yliopiston psykoterapia-keskuksen toimintaan. Aiheena näissä vierailuisa oli kuinka työskennellään perheväkivaltaa käyttävien miesten auttamiseksi.

Alustuspuheenvuorossaan ministeri *Eva Biaudet* asetti kokouksen tavoitteeksi löytää konkreettisia menetelmiä varmistaa eri maiden kansallisen lainsäädännön toteutumisen ja sen kehittäminen naisiin kohdistuneissa väkivaltatapauksissa. Tavoitteena on myös löytää parhaat käytännön toimintamuodot auttaa ja huolehtia naisista ja lapsista, jotka ovat joutuneet perheväkivallan uhreiksi. Samalla halutaan auttaa miehiä, jotka käyttävät väkivaltaa perheessä, katkaisemaan väkivallan kierre. Tämä vaatii monita-

hoista yhteistyötä viranomaisten ja alalla työskentelevien yksityisten yhdistysten välillä. Puheenvuorossa painotettiin myös ennaltaehkäisevän asennekasvatuksen aloittamista jo varhaisessa vaiheessa. Tällöin yhteistyö koulujen ja puolustusvoimien henkilökunnan kanssa on tärkeää.

Väkivaltaa käyttävien miesten hoito - ja auttamistyöryhmän suosituksissa painotettiin yhteistyön tärkeyttä miesryhmien ohjaajien ja naisuhrien kanssa työskentelevien naisten välillä. Eräänä mahdollisuutena esitettiin, että miesten ryhmän ohjaajina toimisi myös naisohjaajia yhdessä miesohjaajien kanssa. Tällöin ryhmän miehet voisivat käyttää myös naisohjaajaa oman toimintansa peilinä. Suosituksessa ehdotettiin, että hoito - ja auttamisohjelmat sisältäisivät sekä yksilö - että ryhmätyöskentelyä. Ohjelman tulisi kestää vähintään yksi vuosi. Lisäksi painotettiin tiedottamisen, ennaltaehkäisevän toiminnan ja asennekasvatuksen merkitystä.

Seuraava kokous järjestetään ensi vuonna Portugalissa heidän EU puheenjohtajuus kautensa aikana.

Pekka Virtanen

Miehemme messuilla

Terveys (ja kauneus) 99 messut pidettiin Helsingin Messukeskuksessa 22. -24.10. Terveysmessut ovat Pohjoismaiden suurin yleisölle suunnattu terveysalan tapahtuma. Tapahtumaan tutustui tänä vuonna 17 746 kävijää, noin tuhatkunta enemmän kuin viimevuonna.

Huolimatta kirjavasta tarjonnasta, oli messutapahtuma mielenkiintoinen ja varsinkin pieniresurssiset järjestöt olivat tänä vuonna onnistuneet liittoutumaan erinomaisesti keskenään. Koko nurkka-uksen huomioarvo oli hyvä, ja mikä parasta, Miessakit oli hyvin sijoittunut. Messunurkkaus järjestömetissä, olivat edustettuina Miessakien lisäksi mm. Aseman lapset, Irti Huumeista, MLL, RAY, Sexpo, Suomen Diabetesliitto, SPR, Syöpäjärjestöt, Vanhustyön Keskusliitto, etc.

Samuli Koiso-Kanttila

Miesten retriitti

Karjalohjalla, Heponiemen Hiljaisuuden keskuksessa järjestettiin miesten retriitti 29. – 31.10 1999. Järjestelyissä oli mukana myös Miessakit ry. Retriittiin osallistui vetäjä mukaanlukien yhteensä yhdeksän miestä.

Retriitti merkitsee vetäytymistä erilleen, tilan luomista hiljaisuudelle. Viikonlopun mittainen retriitti rakentui väljän päiväohjelman rytmiin. Ohjelma sisälsi hetki-jumalanpalveluksia, yhteisiä mietiskelyrukouksia, virikesanojen kuulemista, yhteisiä ateriahetkiä ja takkatulen ääressä lueskelua. Kaikkea tätä yhdessäoloa sitoi ja sävytti vaikeneminen. Hiljaisuuden alettua keskinäisiä keskusteluja ei käydy. Lisäksi irrottaudutaan tavanomaisesta elämänmenosta. Kännykät pannaan kiinni ja puheluja otetaan vastaan vain hätätapauksissa. TV, radio ja sanomalehdet ovat poissa. Emme puuhastele töiden tai askareitten parissa.

Ohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista. Yksinoloon, lepoon ja ulkoiluun jäi ohjelman puitteissa hyvin aikaa. Heponiemi on luonnon kauniilla paikalla Puujärven rannalla ja tarjoaa muun toiminnan ohessa mainion ympäristön rauhalliselle ulkoilulle.

Retriitin vetäjänä toimi Nurmijärven seurakunnan diakoni *Seppo Laakso*. Hän on aikaisemmin Somerolla oloaikanaan osallistunut usean vuoden ajan Miessakkien miesryhmätoimintaan. Sepon vaimo *Eliina Laakso* toimii Heponiemen Hiljaisuuden keskuksen johtajana.

Virikepuheissa Seppo työsti aihetta miehenä ja isänä olemisesta. Kuka minä olen? Minkälaisessa maisemassa kuljen tällä hetkellä? Tiedämme liiankin hyvin, että suomalainen mies ei saa julkisuudessa kehuja: hän sairastaa, ei hakeudu hoitoon ajoissa, on väkivaltainen naistaan

kohtaan, on työnarkomaani, juopottelee, kuolee sepelvaltimo-tautiin tai itsemurhaan. Missä on miehenä olemisen ilo? Milloin viimeksi olit ylpeä siitä, että olet mies?

Mies pelkää eniten sitä, että paljastuu vähemmän mieheksi, invalidiksi toisten miesten silmissä. Keski-ikää lähestyttäessä moni mies huomaa, ettei oma perhe, ura tai omaisuus riitä elämän ainoaksi sisällöksi. Hän tuntee vapauden kaipuuta, tarvetta omaan tilaan. Mitä haluan omalta elämältäni? Miehet ikävöivät ulos perinteisesti mielletyistä mielikuvista ja miehen malleista.

Terapiatyössä on huomattu, miten miehet itkevät eniten suhdetta omaan isään. Sukupolvien ikäinen taakka lasketaan suomalaisen miehen harteille, kun hänestä tulee isä, jonka ristinä on olla ankara, vaativa, työteliäs ja etäinen. Freud on sanonut: en tunne toista lapsuudesta juontuvaa tarvetta, joka olisi yhtä voimakas kuin tämä; saada isältä turvaa.

Nämä virikepuheen teemat eivät ole helppoja tämän päivän miehelle. Miessakit ry on ottanut merkittävän haasteen ryhtymällä uuden, entistä laaja-alaisemman mieskulttuurin ja –identiteetin luojaksi ja puolestapuhujaksi.

Kokonaisvaikutelma retriitistä heti sen jälkeen oli ehkä vähän hämmentävä, jopa ahdistavakin. Nyt muutama viikko jälkeinpäin retriitin tunnelmaan on helppo palata ja se muodostaa ikäänkuin rauhallisen ja kiireettömän lähteen. Siitä voi vielä pitkään jälkeinpäin ammentaa itselleen rauhan ja kiireettömyyden tunnetta kaiken melskeen keskellä. Kiitos Sepolle ja Heponiemelle mieliinpainuvasta retriitistä.

Pekka Virtanen

**Hotelli Haaga sijaitsee
hyvien liikenneyhteyksien
varrella.**

**Valmiudet, tilat ja kokemus
riittävät hyvin myös suurten
kokousten järjestämiseen.**

**Haagassa tehdään hyviä
päätöksiä.**

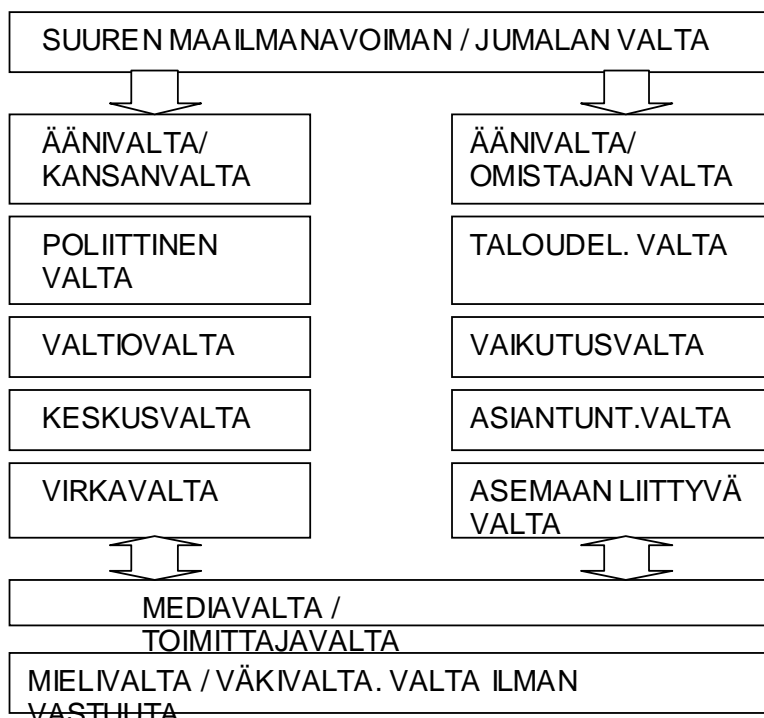
HOTELLI HAAGA

Nuijamiestentie 10, 00320 Helsinki
puh. 09-5807 877, fax 09-5807 8386

Valtaa ja rahaa

Christopher Wegelius toimi alustajana 27.10.1999 Miesfoorumin tilaisuudessa aiheesta *Raha ja valta miehen elämässä*. Seuraava teksti on tiivistelmä luennosta.

On olemassa monenlaista valtaa ja sitä voidaan eritellä ja jaotella useilla eri tavoilla. Rahaa ja valtaa on usein kuitenkin mahdotonta erottaa toisistaan. *Raha ja valta miehen elämässä* on otsikkona laaja. Seuraavassa otsikko kuitenkin ymmärretään siten, että on kyse miehistä rahan ja vallankäyttäjistä.

Christopher Wegeliuksen luokittelu vallasta

Näistä mainituista minulla on ollut asemaan liittyvää valtaa, asiantuntijavaltaa ja vaikutusvaltaa jossain vaiheessa työkarriääriäni. Kaikki tämä on nyt kuitenkin ohi rajun ja nöyryyttävän prosessin jälkeen, jossa vastavoimat tulivat liian suuriksi, kuten Estonian kanssa aikoinaan. Nykyisin jäljellä on enää asiantuntijavaltaa ja sekin eri elämänalueella kuin ennen. Nytemmin olen ollut lähinnä val-

lankäytön kohteena, kun valtiovalta käy taistelua minua vastaan aseenaan koko oikeusjärjestelmän arsenaali. Tällaisessa kamppailussa vallitsee välttämättä resurssiepäsuhta.

Todellinen raha ja valta ovat demokratioissa hiljaa

Kaikissa kulttuureissa on tiedetty rahan ja vallan aiheuttavan kateutta ja sopivasta käytöksestä niiden kanssa on annettu, kulttuurista riippuen, erilaisia ohjeita. Vedotaan esimerkiksi profetta Muhammedin sanoihin

”Miehistä parhain on hän joku ei pidä vallasta” tai todetaan, että ”viisas raharuhtinas ei kerskaile rahoillaan tai vallallaan”. Wallenbergit ovat toteuttaneet tätä ”olla, mutta ei näkyä” -periaatetta omissa toimituksissaan. Suomalainen maanviljelijä on oppinut aikojen saatossa saman läksyn. Älä ikipäivänä tunnusta että sinulla menee hyvin. Muuten tulee rangaistus. Se on jo geneeissä. Joko Jumala (lue sää) tai kuningas (lue verottaja) rankaisee.

Ei ole valtaa ilman vihaa. Valta ja suuri raha vetävät päällensä aina aggressioita ja ovat mm.

median sammumattoman mielenkiinnon kohteena. Sillä media elää negatiivisesta sensaatiosta on se sitten totta tai ei. Siksi ne, joilla on valtaa, vaikenivat siitä ja kieltävät sitä omaavansa. Ajankohtaisena esimerkkinä voi pitää Jouko K. Leskistä, joka oli todennut haastattelussaan; ”Valtaa, ei minulla ole ollut aikaa hakea valtaa ja mihin minä sitä tarvitsisin?” ”Työskentelen kokonaisuuden hyväksi, olen vain yksi monista, minä olen vain

joukkueen innoittaja” –tyyppiset, henkilökohtaista valtaa vähättelevät lausunnot, ovatkin monille tuttuja lauseita suurten yritysjohtajien suusta.

Kuitenkin valtaa pitää käyttää jatkuvasti ettei se vähene mutta jos sitä käyttää näkyvästi syntyy liikaa riskiä ja aggressioita. Vastustus kasvaa liian suureksi. Todellinen raha ja valta ovat demokratioissa hiljaa. Raha ja valta eivät kuitenkaan takaa onnea ja onnekas on, jos saa molemmissa suhteissa elää keskimääräisesti. Jos on siinä tilanteessa, että kaikkea on - suurimmat kalleudet, parhaat ruoat ja naiset - ovat ne yleensä kaikki myrkytetyt siten, että käy tosi huonosti, jos on varomaton. Muistelkaapa vaikka nykyajan diktaattoreja Stalinia ja Hitleriä!

Valta henkilöityy

Mooses istui aikoinaan erämaassa ja ratkoi kaiken kansan pulmia aamusta iltaan yksinään, mutta nykyään valta on välttämättä delegoitunutta, varsinkin yrityksissä. Skopissa hyväksyttiin alunperin 5000 markan vekselitkin kollegiaalisella päätöksellä, kunnes todettiin sellaisen päätöksenteon olevan liian hidasta ja raskasta muuttuviin taloudellisiin olosuhteisiin nähden. Päätettiin siirtyä ryhmäpäätöksiin, kunnes nekin osoittautuivat liian raskassoutuisiksi. Lisäksi tulostavuu ei voi olla kollegiaalista. Tämä johti päätöksentekoprosesseissa henkilöpäätösten suosimiseen. Päädyttiin tilanteeseen, jossa yksi henkilö panee päänsä päätöksensä pantiksi. Joskus kävin vain niin, että pää ei vastannut vahinkoa.

Huolimatta vallan jakautumisesta yrityksessä useille eri tasoille, kansan suussa esim. SYP ja KOP kulkivat Tiivolan ja Lasilan pankkeina. Ihmiset ajattelevat usein,

Christopher Wegelius

että onhan siellä jokin johtokunta joka istuu ja kokousta, mutta sehän on se yksi äijä, joka päättää. Usein kysytään miksi näyttää siltä, että pankkien päätökset on tehty äänestämättä. Kyse on metodista. Kun tehdään yksimielinen päätös, asiaa puidaan, alustetaan ja argumentoidaan jottei tarvitsisi äänestää, koska äänestyksessä on aina kyse konfliktista. Se joka pani hanttiin, se lensi - syynä erimielisyys yrityksen linjasta.

Virka tuo valtaa

Vain harvat tietävät kuinka paljon valtaa virkamiehillä ja virkavallalla on. Tämä koskee osittain heitä itseäänkin. Virkavallan käyttämisestä vallasta erinomaisena esimerkkinä voidaan pitää taannoin suomenkin televisiossa pyörinyttä "Kyllä herrä pääministeri" -sarjaa. Hänen mukaansa sarja kuvaa erinomaisesti virkamiehistön mahdollisuuksia yhdistää asiantunti-

javaltaa ja poliittista vaikutusvaltaa omien tarkoituseriensä saavuttamiseksi. Esimerkiksi ministerit tulevat ja lähtevät, mutta jos kansliapäällikkö on vahva, voi hän päättää asioista melkolailla mielensä mukaan. Toisin kuin talouselämässä, jos virkamies ei riko lakia tai ota lahjusta, niin hänen asemaansa ei järkytä juuri mikään. Ei tyhmyys, ei laiskuus, eikä pätemättömyys.

Mediavalta on kasvotonta

Max Jakobsonia siteeraten, ”mediavalta on päivän muotisana. Ennen vanhaan puhuttiin tiedotusvälineistä, mutta media kuulostaa jännittävämmältä, se luo mielikuvan kasvottomasta vallasta. On vaalit, mutta se kenestä tulee presidentti, sen päättää media”. Mediavalta on kasvoton, mahtavan tuntuinen sana. Siinä on kyse kuitenkin pikemminkin mielisairaudesta diktaattorin vallasta. Se on arvaamatonta ja epäloogista, sillä se on lopultakin paljolti toimittajavaltaa. Toisinaan se nostaa ja toisinaan se painaa alas milloin milläkin perusteella teemoja ja henkilöitä. Medialla on myös mahdollisuus luoda loppumatomia saagoja asioista ja tapahtumista ja niiden ”todellisista” motiiveista. Kaikki ei aina ole sellaista miltä näyttää. Tämä ajatus sopii todella suomalaiseen luonteeseen.

Rahan valta on suuri

Käteisen rahan valta on suuri, varsinkin jos sitä ei ole. Oman rahan ja omaisuuden hankkimisessa on kolme eri vaihetta. Taistelu sen saamiseksi, vimma sen lisäämiseksi ja pelko sen menettämisestä. Olen tavannut useita paljon rahaa menettäneitä ja heitä yhdistää yksi asia. Kaikki on pelattu. Luulisi, että silloin kun rahaa on, sitä olisi pistänyt hiukan jemmaan pa-

han päivän varalle, mutta ei. Pelurit eivät gardeeraa mitään. Tietyn rajan jälkeen raha käy merkityksettömäksi ja vain peli on tärkeää.

Toisaalta valta voi kasvaa raameihinsa liian suureksi. Nokialla voi olla sietämättömän paljon valtaa tälle pienelle maalle. Nokia on mahtava moottori, jolla on hallussaan suurinosa ”suomilaivan” purjekapasiteetista. Nyt mennään eteenpäin lujaa ja mukavasti kallellaan. Toivottavasti vain on tarpeeksi painoa köllissä, jos tuuli kääntyy äkkiarvaamatta.

Mutta kannattaako miehen tavoitella rahaa ja valtaa? Niillä voi tehdä sekä paljon hyvää että pahaa. Tärkeintä miehen elämässä, eli terveyttä ja mielenrauhaa, sillä ei kuitenkaan saa,.

”Miten hyvin kaikki nyt olisikaan jos Karl olisi hiukan hankkinut pääomaa eikä vain kirjoittanut siitä niin paljon (Jenny Marx, Karl Marxin vaimo).”

Samuli Koiso-Kanttila

Mies ja masennus

Sosiaalipolitiikan professori *Jea-Pekka Roos* luennoi keskiviikkona 17.11. Miesfoorumilla aiheesta *Mies ja masennus*. Seuraavassa tiivistelmä hänen ajatuksistaan.

Masentunut vai piilomasentunut?

Depressio on yleismaailmallinen ilmiö ja siitä on tehty runsaasti kulttuurisia vertailututkimuksia. STAKESin tutkimuksen

mukaan suomalaiset eivät olisi mitenkään poikkeavan masentuneita verrattuna muihin eurooppalaisiin kansoihin. Jos suomalaiset miehet eivät näytä masentuneemmilta kuin muut voi epäillä, että ongelman tunnistettavuudessa tai tutkimusmetodissa on jonkinlainen virhe jo pelkästään omaan elämäkokemukseen, ympäristön havainnointiin tai vaikkapa Kaurismäkien elokuvaan nojautuen, sanoo J.P. Roos. Roos ei pidä itseensä alan varsinaisena asiantuntijana käsiteltäessä depressiota lääketieteellisenä tai psykologisena ilmiönä, mutta on kiinnostunut aiheesta, sekä omakohtaisista kokemuksista johtuen, että tutkimissaan elämäkertaa aineistoissa esiintyvien kuvausten takia.

Kliinisen depression erääseen määritelmään sisältyy seuraavanlaisia oireita: tuntee olevansa alamaissa surullinen vähintään kahden viikon ajan, kiinnostus mielihyvää tuottaviin asioihin, esim. seksiin on vähäistä, painonmenetystä tai lisäämistä, liian vähän tai liian paljon unta, arvottomuuden tai syyllisyyden tunteita, vaikeuksia tehdä ratkaisuja, tärkeiden asioiden unohtamista sekä kuoleman ja itsemurhan ajatuksia. Kun lukee suomalaisten miesten elämäkertoja niin aika monet näistä määreistä täyttyvät, sanoo Roos, joka on lukenut viimeaikoina uudelleen elämäkertaa aineistoja juuri näitä seikkoja silmälläpitäen. Kliininen depressio täytyy kuitenkin erottaa lievemmistä masennuksen muodoista, hän korostaa.

Amerikkalainen psykologi *Terrence Realin* väittää kirjassaan *I Don't want to Talk about It*, että suuri osa perinteisesti miehisiksi käyttäytymismalleiksi luokitelluista asioista, kuten taipumus rankkaan ryyppäämiseen tai herkkä ”pinnan palaminen” ovatkin itse asiassa piilomasennuksen oireita. Avoin masennus on hel-

pompi tunnistaa, mutta piilomasennuksen oireisiin liittyy se, ettei ihminen itse tunnista tilaansa masennukseksi. Kun mies alkaa tuntea, että elämä on tyhjää, työ on raskasta ja aletaan kiukutella lähiympäristölle taikka harrastaa jotain pakonomaisesti, voi kyse piilomasennuksesta, vaikka tällainen henkilö uskookin elävänsä aivan normaalia elämää, sanoo Roos.

Esimerkiksi kukaan täällä Suomessa ei pidä sitä mitenkään kummallisena jos ihminen käyttäytyy edellä mainitulla tavalla.

Piilodepression ydinongelma on häiriö itsearvostuksessa. Avoimessa depressiossa voi antaa arvottomuuden ja häpeän tunteiden hallita, mutta piilodepressiolle on tyypillistä että ne muunnetaan esim. adiktioiksi, raivoksi tai ylettömäksi itsekorostukseksi. Kyseessä on eräänlainen konversiosyndrooma. Roosin mukaan Realin väite, että piilomasennuksen pääsyy on miehen isäsuhde, on ongelmallinen. On selvää, että lapsuuden ihmissuhteilla on merkittävä vaikutus esim. myöhemmin laukeaviin ”sairauksiin”, mutta kyse on niin monien muuttujien paletista että, vanhempiensa syyllistäminen on aivan turhaa vakuuttaa Roos.

”Miehen depression salainen perintö”

Naiset ovat kansainvälisissä ja suomalaisissa tutkimuksissa osoittautuneet masentuneemmiksi kuin miehet. Miehillä on todettu avointa depressiota vähemmän kuin naisilla, mutta piilodepressiota vastaavasti enemmän. Vaikka masennusta voidaankin pitää eräänlaisena

”naistentautina”, varsinkin jos siihen liitetään vielä syömishäiriöt yms. se johtuu Roosin mukaan lähinnä siitä, että miesten oireita ei ole tulkittu depressioksi vaan niitä on hoidettu erillisinä häiriöinä, kuten väkivaltaisena käyttäytymisenä, alkoholismina, sydänoireina yms. ilman minkäänlaista depressiokykentää

Koska ”oireita” ei ole ymmärretty tulkita masennukseksi miehet ovat voineet esteettä ”siirtää” tämän depressionsa tuleville sukupolville käyttäytymismalleina isä – poika ketjussa. Roos pitäisikin tarpeellisena, että suuri joukko suomalaisen miehen käyttäytymispiirteistä medikalisoitaisiin nykyistä enemmän

Pillereitä vai terapiaa?

Masennuksen ja piilomasennuksen hoidossa terapioiden ja pillerihoidojen vastakkain asettelu ei ole Roosin mielestä järkevää. Masennuksesta puhuttaessa ei ole kyse mistään köykäisistä ”tahdonvoimailmiöistä” vaan vakavista asioista. Ilman nykyisiä lääkkeitä olisimme paljon surkeammassa tilanteessa. Toisaalta herää kysymys missä kulkee raja kuinka paljon lääkkeitä voidaan huoletta käyttää, sanoo Roos.

Roos painottaa että esimerkiksi Realin kirjan lähestymistapa depressioon on aivan erilainen kuin Suomessa. Depressio on Amerikassa todella häpeällinen asia, varsinkin miehille. Silloin on todellinen ”luuseri” jos sellaisen kuin masentuneisuuden menee toisille, tai edes itselleen myöntämään. Tämä taas johtaa siihen, et-

J.P. Roos suosittelee:

Näre Sari, toim (1999). *Tunteiden sosiologia*, SKS.

Real Terrence: *I Don't want to Talk about It. Overcoming the Secret Legacy of Male Depression*

tä kynnyks turvautua lääkkeisiin on huomattavasti matalampi.

Meillä Suomessa tilanne on aivan toisenlainen, eikä vastaavaa kulttuurista painetta esiinny samassa määrin. Lievä masennus on itse asiassa melkein ylpeilyn aihe, vitsailee Roos, tai ainakin siitä voi avoimesti puhua ja se on käyttökelpoinen, kunniallinen selitys monelle asialle. Vaikka eihän masennus meilläkään ole aivan jokapäiväinen puheenaihe, ainakaan vakavampi sellainen, ja siten esim. nämä viimeaikoina julki tulleet tapaukset, Rouva Tellervo Koivisto ja Neil Hardwick, ovat varmasti olleet monille vapauttavia kokemuksia, epäilee Roos.

Tavoitteeksi onnellisuus

Roosin mukaan suomalaisessa mieheissä on nähtävissä piilomasentunut perusvire, perustyytymättömyys, omien saavutusten vähättely ja happamuus siitä etteivät muutkaan tunnusta minun aikaansaannoksiani. Roos aloitti uransa hyvinvointitutkijana ja piti ohjenuoranaan Von Wrightiläistä ajatusta onnesta, joka on jotain hetkellistä, ohimenevää. Elämän huippukohta jota ei voi vangita, hallita tai ennustaa. Nytemmin hän uskoo että onnettomuuden olotilan pitäisi olla poikkeus ja ohimenevä tila. Hänen aiemmin käyttöönottamansa termi ”onnellisuusmuuri” tuntuu tässä suhteessa olevan taaksejäänyt käsite hänen nykyisen ajattelunsa valossa. Tosin avoimeksi jää, kuinka Roos sitten meidät kaikki masennetut johtaisi ajatusten onnelaan.

Samuli Koiso-Kanttila

J.P. Roos ja Tommi Hoikkala

Arkielämässä tarvitaan tylsyyden sietoa

Nuorisotutkija, dosentti *Tommi Hoikkala* kommentoi professori J.P. Roosin esitelmää *Mies ja masennus* välittömästi esitelmän jälkeisessä puheenvuorossaan. Hän kyseenalaisti mielenkiintoisesti esitelmää ja toi esille uusia näkökulmia.

Masennuksessa ei ole kyse pelkästään jonkin sairauden tai oireyhtymän määrittelystä tai hoidosta. Siinä on kyse myös jokaisen omasta elämästä ja oikeudesta tulkita omia kohtaloita. Viis asiantuntija tiedosta, viis psykodynaamisesta mallista ja viis julkisesta mielipiteestä, hehkuttaa Hoikkala. Hoikkalan huoli ihmisen tun-

netilojen ja oireiden itsemäärittämiskeuden menetyksestä on ymmärrettävää. Piilomasennuksen medikalisointi voi johtaa liialliseen itsemääräämävallan menettämiseen, siihen, että yksityinen henkilö ei muka itse tiedä olevansa masentunut vaan tarvitaan professionaali toimija tai orgaani esim. lääkärit kertomaan se hänelle.

Toisaalta Hoikkala väittää että JP yrittää salakuljettaa amerikkalaista ja ruotsalaista bumtsibum-menttaliteettia suomeen, jonne se ei sovellu. Roosin teesi on taskulämmin, hauska Marco Bjurström ajatus vinoilee Hoikkala. Minä en esimerkiksi olisi omassa aviosuhteessani jos minulla ei olisi tylsyyden sietokykyä ja kykyä kestää arjen painetta, vaikka se on välillä viuttanut aivan saatanasti, heittää Hoikkala. Meissä suomalaisissa on voimakas slaavilainen ulottuvuus, johon varaukseton ”elämä on kivaa” -ajatus ei ongelmitta juurru. Mitä on onni ja mitä on onnellisuus, kysymykset peilautuvat kysymykseen minkälainen ajatus meillä on tavallisesta elämästä sanoo Hoikkala. Onko oikein jos eksistentiaalinen tyhjiys täytetään bumtsibumilla?

Samuli Koiso-Kanttila

I´m not OK,

You´re not OK,

but it´s OK!

Miessakkien valtuustovaalit lähestyvät

Kuinka asetat ehdokkaan?

Miessakit ry:n ensimmäinen valtuusto valitaan vaalilla tammikuussa 2000. Ehdolla valtuustoon voivat olla kaikki miestoiminnasta kiinnostuneet miehet. Jotta saisimme valtakunnallisesti mahdollisimman kattavan ja monipuolisesti miestoimintaa edustavan ehdokaslistan toivomme Sinun menettelevän seuraavasti:

1. Keskustele työpaikallasi, miesryhmässä tai ystäviesi kanssa mahdollisista ehdokkaista.

2. Pyydä ehdokkaalta suostumus Miessakit ry:n valtuustoehdokkaaksi ryhtymisestä

3. Postita ehdokkaasi tiedot Miessakkien toimistoon **31.12.1999 mennessä**. Ehdotuksesta tulee ilmetä seuraavat tiedot:

- ehdokkaan nimi
- ehdokkaan yhteystiedot, osoite, puhelin yms.
- ehdottajan tai ehdottajien nimi ja yhteystiedot. Työyhteisön tai järjestön toimiessa ehdottajana yhteisön nimi/ osasto sekä yhteystiedot.

4. Perusta tukiryhmä ehdokkaasi taakse varmistamaan hänen ja omien ideoitteesi esillepääsystä kandidaattisi valinnan kautta.

